

Szerkesztői szállítás

Belső-kiadályozás 21. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hóra 1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések a hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 ar. Helyedij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. Hasenstein és Voglernél (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-tér 9 szám emelet.)

„KELET“

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.

Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legczélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Mezőség, sept, 22-én.

Harmadik kölcsönünket is megkötöttük volna tehát s evel újabb jelét adta államunk, hogy hitele van.

Valóban, ebben a gözzel dolgozó időben a vagyon mutatója nem az az összeg, a mely épen zsebünkben, vagy ládánk fiában van, hanem az a képzeleti pénzmennyiség, a mennyi hitelt igénybe vehetünk. Mert mi magunk is, a kik csak kis számokkal calculálunk, s a kiknek ugyancsak jól meg kell hányunk s vetnünk kiadásainkat kétszer is, míg egyszer adóssághoz folyamodunk, még mi magunk is igénybe vesszük a hitelt s érezzük magunkban, tapasztaljuk magunkon, hogy ha gazdaságunk rendén, ha csürünk, istálunk telve: a pénzintézetek nem utasítják vissza váltóunkat, sőt még mintha örömmel helyeznék el nálunk heverő pénzüket.

Ha jól látunk: az államok háztartásában nincs másképp. A pénznek igen jó szaglása van s a mely állam képes aránylag olcsó kölcsönhöz jutni: arról is elmondhatjuk, hogy szénája rendén van.

Épen azért némi önértéssel és megelégedéssel szemlélhetjük, hogy ugy szolván fiatal állami háztartásunk — mert önállóságban elég fiatalok vagyunk — bizalommal találkozik még a pénzrészéről is.

Azt igen jól tudjuk, hogy távolról sem hasonlíthatjuk magunkat azon államokhoz, melyek rendezett viszonyokkal birva sokkal olcsóbb kölcsönökhöz juthat-

nak, mint Magyarország. A consolidált állapotok; az ipar, kereskedelem sőt mezőgazdaság minálunk még csak gyermekcipőit koptatja s így — bár sovárogra nézünk az e tekintetben tovább haladt országokra, de azért a tények előtt behunynunk szemünket nem lehet, elmardottságunkat meg nem tagadhatjuk. Hasztalan hivatkozunk tehát az idegen példákra, mert nekünk csak magunkkal, viszonyainkkal lehet és kell számot vetnünk s azok szerint élnünk és — halunk. A takarót, hiában! csak rövidebbre, de hosszabbra nem lehet szabni, mint a milyen valójában.

Az egyes ember is azonban örülhet hitelének, föl is használhatja azt — de csak az illő határig. Mert a tulfeszített hitel nem csak, hogy önmagát megemészti és pedig nagyon is hamar, hanem a mellett a hypothekát is megsemmisítheti s hány könnyelmű adósság-csináló ajtaja előtt hallottuk megütnetni már azt a végzetes dobót.

Az államok sem feszíthetik tulságig a hitel hurját, ha azt nem akarják, hogy egy végső dissonans hangot adva végkép ketté ne szakadjon.

Már pedig az adósság törlesztésének, kikerülésének a világ minden nemzetgazdászai és financierjei sem találták még más módját ki, mint a takarékossgot, — ha ugyan nem akarnak a kockajáték — lehet igen nyereséges, de sokkal valószínűbben mindent elvesztő esélyéhez folyamodni. És így, bár egyfelől gratulálunk magunknak meglevő hitelünkhöz, másfelől nem tehetjük, hogy a takarékossgot hatalmasan ne követeljük országgyűlésünkötől.

A takarékossgági kísérletek ugyan nem hiányoznak törvényhozásunk határozatai közt. Gyümölcsöző befektetések; az államjavak jövedelmezőbb kezelése; közlekedési eszközeink gyarapítása — meganyi jelei a takarékossgági törekvéseknek. Honvédségünk is oly alapokra van fektetve, hogy egykor, mint sokkal olcsóbb, igen sokat tarthat meg a rendes hadseregbe tett kiadásokból. Népnevelő sünk megindított fej-

lesztése; gazdasági tanodáink szaporítása s ez által az okszerű gazdálkodás terjesztése stb. stb. megannyi áldásos kezdemények, melyek arra vannak hivatva, hogy bőven visszafordítván a rájuk tett kiadásokat: kamatok kamatjával együtt magát a tőkét is lefizessék.

De mindez csak a jövő gyümölcse lesz s nekünk, kik ma élünk, szent kötelességünk, hogy a jövő nemzedékek számára mind csupa gyümölcsöző magvakat vessünk.

És itt nem szabad mindent csak az állam gyámkodásától várnunk. Mimagunknak kell magunkat a takarékossgához szoktatnunk, hogy bennünk s általunk az egész állam takarékos legyen.

Ne csigázzuk föl oly annyira igényeinket, midőn munkadíjért vagy segélyért folyamodunk az államhoz. Ne tekintünk az államot oly jószágnak, mely senkié sem, hanem olyanak, mely édes mindnyájunké.

Ellenben minél kevesebbet követelve tőle, adjunk munkánkban, szolgálatunkban minél többet nekik.

Apaszszuk csak saját egyéni szükségünket: mindjárt nem kell a magunk részére annyit követelnünk. És viszont fokozzuk csak saját munkásságunkat: mindjárt szívesebben és könnyebben szolgálathatjuk mi is be járulékunkat abba a nagy közös cassába, melynek mindnyájan pénzügyministerei vagyunk. Saját vagyonunk fokozásával, értékesítésével az állam vagyonát, értékét emeltük; gazdaságunk, kereskedésünk gyarapításával: az államot gazdagítottuk.

Több munka, kevesebb kiadás: biztos gazdagság forrásai az egyesnek s a gazdag egyesek teszik a gazdag államot.

A gazdag állam pedig nem félhet, hogy hitelét tulságizza.

Az új kölcsön ilyen gondolatokat támaszt bennem, s ha volna is kedvem a szomszéd ajtója előtt sepregetni — bizony én nem tagadom, hogy az enyém előtt is van elég szemét.

A ki tud: értsen belőle...

Z—t—i.

longtak s nem tudták mire véljék az értelem rögtön kicsillant fényét? Kedvese hangosan zokogott. Anka megint kinyitá szemeit s a jelenlevőkre szíve legbensőbb hálájával tekintett.

„Ti mindnyájan oly jók vagytok hozzám!“ mondá pihegve.

Az orvos félre hívta atyját. „Lányod értelmese visszatért tudja, hogy örült volt; kezd a multról és jelenről eszmélni. Már semmi sincs egyéb hátra mint, hogy csöndben maradjon, míg egészsége teljesen helyreáll, s akkor Isten nevében, legyenek egymáséi.“

— „A lakodalom, mondá a jó öreg lelkes, csak kevéssel ezelőtt volt meg; mézes-heitek folyamában itt voltak a mulatságon s a mint ott a fák alatt táncoltak, oly szép egy pár volt, hogy soha szebbet, boldogabbat! A fiatal ember, neje s anyósa már most Pont l' Evéque mellett laknak egy bérjóságban, s a hajó-mintát melyet amott láthat ön, fehér virágfűzrel koszorúzva, Anka hála-áldozata, mit kegyelmes asszonyunknak adott, hogy meghallgató imáját s szerelmesét megőrizte a vész perezében.

A fakir.

A sok különféle csodálatos dolgok közt; melyeket Indiában találunk, kevés van, mely túrelmünket annyira próbára tenné, mint egy utazó fakir látogatása.

BELFÖLD.

Gyulafehérvár, szept. 25.

Tisztelt szerkesztőség! A „Kelet“ folyó hó 20-án megjelent 215 számú lapjában foglalt, ezen városi hatóság eljárását gyanúsító közlemény által felhíva lévén, habár határozottan tagadjuk arra való jogosultságát hogy egy hatóságtól hivatalos ügyben felvilágosítást, kívánhatna — miután azt per fas et nefas még is megtette, — hivatalos feladatunknak tartjuk arra következőleg nyilatkozni:

Mindenek előtt bámulatunkat kénytelenítettünk kifejezni a felett, hogy a tisztelt szerkesztő ur, mielőtt meggyőződést szerzett volna a tudósító jelleméről és a tudósítás alaposságáról, nekiront — és egy hatóság ellen intézett — olyan lealázólag gyanúsító tudósítást (habár csak kivonatilag is) közzé tesz, és ezáltal a kormány gyaunját minden igaz ok nélkül éleszti s a közvéleményt ingerli, — s ezzel be nem érve még nevet is említ abban.

Ha a tisztelt szerkesztőség tudósítóját oly jól ismerné, mint ő hatóságunk és az egész város előtt ismeretes, — ugy hisszük azonnal tisztába jött volna az iránt, hogy egy erkölcsi-teljesen alásülyedett; és minden tekintetben beszámíthatatlan egyéniségtől kapott tudósítás nem közzé tehető, és hogy egy ilyen egyéniség levelezőnek el sem fogadható, — mert ha elfogadja, akkor a szerkesztő ur jellemes levelezőkre jövőben nem számíthat.

Ezek előrebocsátása után a tudósításra vonatkozó tényállást következőleg részletezzük: Baruch Albert és Salamon folyó hó 9-én egy a városi közönséghez czimzett kérést adtak bé az iránt, hogy az általok már 8 év óta haszonbérbe tartott pálinkakoreszmálásjogát a község, folyó év october 1-től kezdődő további 3 évre, a nagymélt. magy. kir. belügyministerium által megállított feltételek mellett árverés nélkül hagyja meg náluk, miért is 22% haszonbér javítást ígértek.

Hatóságunk, illetőleg a tanács ezen kérés felett határozni illetéktelen lévén, azt még azon napon kiadta a gazdasági bizottmányának véleményezés végett, ezen bizottmány pedig a kérés elutasító véleményével együtt folyó hó 11-én közgyűlés elibe terjesztette, mely által tárgyalás alá vétetvén, arravaló tekintettel, miként: I-ór ugyanezen tárgyban a volt kir. fő-kormányzásoknak 1868 január 23-ról 1168 sz. a. kelt rendeletével Mendl Jakab akkori magasabb ígérete daczára is megengedtetett volt, hogy ezen jogi Baruch Albert és Salamonnak árverés nélkül átadassék;

2-or Baruch Albert és Salamon, mint

A fakir az indiai kolduló barát. Ő nem ismer magánál felsőbbet, nem dolgozik, nem öltözködik, megvet mindenkit, ugy tesz, mint-ha mindig bőjtölne, és még is az ország zsirjából él.

Láttunk egyet, kit soha senki sem látott enni. Egy fekete követ hordott magával, melyet anyjának valaha egy szent ember ajándékozott. Azt állítá, hogy a férfikort elérte, a nélkül, hogy valaha eledelet vett volna magához; csupán fekete követ szopogatta, melynek tápláló erejét lecsüngő vastag tokája és kiálló hasa bizonyítja. Különös — mert foglalkozása élelmiszerek összekoldulásából állott — de nem a maga számára. Kért tölem védszentjének rizst, tejet, halat, vaját.

A mit nappal gyűjtött, azt este szentje oltárára tette, hogy az elköltse, a maradékokat pedig a helység szegényei közt kiosztá.

Az istenség igen válogatos volt; a mi nem vala elég friss és jó, azt más nap reggel a csalónak megátkozva visszaadta.

Némelykor azt veszi fejébe, hogy a közjót előmozdítja, ha több száz mértföldet szekér módjára forogva utazik. Kézcsuklót bokáihoz kötven; a térde- és könyöke közt lévő nyílason egy bambusz-pálcát átdug, melynek végén egy réztányér, zacskó, s egyéb effélék függnek. Így felkészülve utnak indul, mely gyakran több évekig eltart. Ha egy falu közelébe ér, annak népsége elébe jön, s illő tisztelettel a falu kutjához kíséri; a férfiak

„KELET“ TÁRCZÁJA.

Egy kaczer leány története.

Washington Irving elbeszélése.

(Vége.)

Órákig maradt ez állapotban, alig látszott lélegzeni, mintha meglelt volna halva. Szobájában legmélyebb csönd uralkodott. Környezete nesztelen léptekkel járdalt ágya körül s csak jelek és suttogás által értekezett. Kedvese oldalánál ült, fájó aggodással szemlélve őt s mindegyre félve, hogy minden lélekzet, mely halvány ajkai körül fölszakadt, az utolsó talál lenni.

Vége mélyen felsohajtott, s görcsös meg-rándulásából ugy látszott, hogy valami nyugtalanítja álmában. Mind jobban mozgó dott salig hallható pa naszhangot nyögött. Egyik barátja az orvos rendeleite szerint — megkísérté lecsendesíteni, halk hangon egy gyöngéd kis dalt susogván fülébe, melyet Anka kiváloag szeretett. Valószínűleg valami rokonhangot pendített meg a dal kedélyében s összefüggésben állt saját történetével. Mert minden szerelmes lányának van egy ilyen kedvenc dala, melynek hangjai kedves vagy fájdalmas gondolatokkal forrtak ssze emlékezetében.

Anka nyugtalansága mind enyhült az ének folytán. Arcán halvány pir kezdett szétterülni; szempillái alól föltozuló könnyecpek gyöngyöztek elő, egy perczig a hosszú pillákon rezegve, majd lassan végig peregték a sápadt arczon. A dal bevégeztével szemeit fölveté, bámulva széttekintett, mintha idegen helyen lett volna.

„Oh Jenő! Jenő — mondá — ugy tet-szik, mintha hosszú kinos álmat láttam volna: mi történt, hol voltam?“

E kérdései zavart idéztek elő; de mielőtt még választ tudtak volna adni rájuk, az orvos, ki a szomszéd szobában volt, belépett. Anka megfogá kezét s hozzá is ugyanazon kérdéseket intézé. Kitérő válaszszzal próbálta a dolgot megoldni, de Anka fölkiáltott: „Nem! nem! tudom, hogy nagy beteg valék s rossz álmat láttam. Azt hívém, hogy Jenő elhagyott bennünket — tengerre kelt — és — és vízbefut! De hisz tengerre kelt,“ veté utána komolyan, mint-ha emlékezete kényszerítette volna, „és hajótörést szenvedett — és mindnyájan oly szerencsétlenek valának — és egy szép reggel csak hazatért — és — oh!“ mondá görcsös mosollyal simítva végig homlokát, „láttam, tudom az egészet; nem minden folyt itt rendiben, kezdek már emlékezni, de most már minden elmult — Jenő itt van! és anyja boldog — és mi soha, soha el nem válunk többé ugy-e Jenő?“

Erőtlen hanyatlott vissza székébe; könyei végig patakozottak arcán. Barátnő körülte to-

ezen jog haszonbérlei 8 évi haszonbérkesedések alatt a legtisztább becsületességet tanúsították, pontos fizetők voltak, és a szerződés minden pontját szigorúan teljesítették;

3-or Az eddigi 3358 frt haszonbért 22-% évenkénti többletre önként felemelték;

4-er. Az eddigi árveréseken okulva, méltán attól lehetett tartani, hogy ha árverésre kerül ezen jog kiadása, azon uton a Baruchok által megajánlott 4000 frton felüli haszonbér összege is kockáztatva lehet; — a közgyűlés, a nagymélt. m. k. belügyministerium helybenhagyási jogának fenntartása mellett, Baruch Albert és Salamon ajánlatát elfogadva kimonodta azt, hogy a pálinka korcsmárlási jog haszonbérlete árverés nélkül náluk, az általuk felemelt haszonbér mellett meghagyassék.

Ezt követően más napon A. M. G. által egy írásbeli ajánlat adatott be a tanácshoz, melyben már 5500 frt. évi haszonbér ígértetett.

A polgármester, mielőtt ezen írásbeli ajánlat tartalmáról meggyőződött, azonnal rendkívüli közgyűlést hívott egybe folyó hó 13-ik napjára, — mikor is a pálinka korcsmárlási jog haszonbérletének kiadása újból tárgyalás alá vétetvén, — miután az ajánlkozó jegyző-könyvileg külön is kötelezte magát arra, hogy árverés esetében is elfogadjá az általa ajánlott 5500 frtot kikiáltási árának, és miután az ajánlathoz 10% bántpénz is mellékelve volt, — a kifejtett versenynek szabad tért engedendő, előbbi határozatának megváltoztatásával elhatározta a közgyűlés azt, hogy ezen jog kiadására árverés tartassék, s annak foganatosításával a gazdasági bizottmányt bízta meg, (melynek elnöke a polgármester és nem más.)

Az árverés meg is tartatott folyó hó 18-án a legjobb sikerrel, mert habár a szóbeli árveréshez hozzá szólni senkisémet akart, az árverés kezdetének határidejéig több írásbeli ajánlatok adtak be, minek folytán 5852 forint évi haszonbér eredményeztetett.

Kitűnik a felsoroltakból az, miként a kérdéses jognak kiadásában semmi rossz szándéku bizottsági működés nem szerepelt, — kitűnik az, hogy annak tárgyalása kezdettől végig szabályszerűleg vezetett és hogy a bizottmány ezen jognak árverés útján leendő kiadását véleményezte, tehát semminemű szerződést nem kötött, — és kitűnik végül az, hogy az 1200 frtnyi megvesztegetési összegnek szerepe sehogys sem lehetett, — mert azon esetben nem az említett bizottmányt, hanem az egész közgyűlést minden tagját kellett volna megvesztegetni.

Ezekkel kapcsolatban szükségesnek tartjuk határozottan megjegyezni azt, miként tanácsos Balogh Károly — a kedves levelező által említett bizottmányok tagja sem volt, annyiaval kevésbé lehetett tehát elnöke, — és ezen egész ügy eldöntéséhez csak annyiban járult, a mennyiben ő is a közgyűlésben szavazati joggal bírt, és jelenleg is bír; — kár volt tehát minden biztos meggyőződés, vagy legalább a valószínűség némi színezetének bírása nélkül nevét a közvélemény előtt hirtelileg meghurcolni.

Ezen felvilágosítással nem a szerkesztőségnek, hanem saját hatóságunk érdekében tartoztunk, — de kijelentjük egyúttal azt is, miként ezzel egyszer mindenkorra végeztünk, s minden további kihívást megvetve, hallgatódobolnak, a nők orrhangon énekelnek. Ekkor feloldja magát a szent ember, megmosdik, s az út porát lerázza magáról.

Egy kis falatozás után, beszédbe ereszkedik velők. Mintha csak közönséges halandó volna, úgy tudakozódik életmódjuk s élelcamrájuk mibenléte után. Mindenki szerencsésének tartja, egy ily férfival beszélni, kinek szentsége oly nagy, hogy kerék alakba jött közükbe; veszekednek az elsőbség felett. Azután a fakir beszédet tart, a figyelemért köszönetet mond és igéri, hogy ahhoz fog szállani, a ki ezen megütszítettetést legjobban tudja megbecsülni. Némi alkudozás után megegyeznek.

Ahoz száll, ki legtöbbet ígér, jótanácsokat osztogat — s így szentségének híre elterjed. Mikor az adományok megszűnnek, újból lábaihoz köti kezeit; és hivi ugyanazon szertartással elkisérlik, melylyel fogadták.

Mint más e fajta emberek, úgy a fakir is a nőnemnél jól be tudja magát hizelegni; többnyire kedvenczök.

Ezt pedig személyes előnyeinek épen nem köszönheti, mert nála rútabb emberformát nem lehet képzelni.

Mintha a természet nem teremtette volna elég visszatartósnak, még mesterséges módon növeli rutságát. Szemei körül fehér vonalokat mázol arcát pedig sáfrány-sárgára festi. Orraéle hosszában egy fehér vonal nyulik le, s egy más vonal száját veszi körül. Mellén oldalcsontjai felett hasonlólag fehér vonalok vannak mázolva. Köntöst nem visel, és a szappant nem is ös-

lag fogunk visszaszerezni, — és most már fel hívjuk a tisztelt szerkesztőséget, hogy jövőben hatóságunk elleni igazító tudósítások kiadásának rögtönzésében ovatosabb legyen, — és fel hívjuk arra is, hogy a 215 szám alatti közleményében említett tudósítás eredetijét, miután abban pénzzel való vesztegetésről is vagyon szó, — hivatalos használat végett tanácsunkhoz áttenni, és ezen felvilágosító nyilatkozatunkat ugyan csak a „Keletben“ kiadni sziveskedjék.

Gyulafehérvárt, a városi tanácsnak 1871 sept. 25-én tartott üléséből.

(p. h.) Kiadta Jenei István, jegyző.

(Megjegyzés. A szerkesztőség egy hatóságtól sem követel hivatalos ügyben hivatalos felvilágosítást, hanem épen a hatóságok érdekében vél cselekedni akkor, midőn a ténylegesen meglehető gyanúnak hangot ad, eshetőséges megegyezés végett. Am végeztet legyen tehát a fehérvári és bármely más hatóság „egyszer s mindenkorra“ a Kelettel: a „Kelet“, nem végzett velők, s szoros és hivatalosszerű köteletségének tekintti a jövőre is, hogy bármely hatóság ellen nyilatkozó s alaposnak tetsző gyanúnak hangot adjon, mert a hatóságok vannak a közönségért nem megfordítva. Ha aztán az illető hatóság magán hagyja száradni a netalán alaptalan gyanút, az az ő dolga. A mi kötelességünk a nyilvánosságra hozás, az esetleg megtámadott: a tisztázás. Arról a Keletet senki alaposan nem vádolhatja, hogy akadékoskodás kedvéért támadott volna valaha s ezt jövőre sem fogja tenni.)

Egyébíránt Fehérvárra vonatkozólag némileg igazoltnak tetszett ez újabb támadás, mert egy régebbi esetben hallgatással mellőzte ugyan e lapokban közölt s a kövezetre és városház telkére vonatkozó szintén nem magaszgasztaló megjegyzést. — Mint a mostani eset is mutatja: a Kelet készségesen ad helyet minden valószínűséggel bíró czáfolatnak, de viszont készségesen minden — a közügyre vonatkozó és valószínűséggel bíró megtámadásnak is, — mert a mi föladatunk az ellenőrzés; a hivatali tekintély leple alatt pedig semmi netaláni visszaélést el nem nézünk, el nem nézünk. — Tudósításunk eredetijét különben csak a sajtóhatóságnak van joga tőlünk követelni. Szerk.)

Szerény viszhang Székely János urnak a „Kelet“ 198 számában megjelent cikkére.

Czikkiró ur mellözve a m. tanfelügyelő urnak f. év aug. 12-én a háromszéki tankerület iskolatanácsának évnegyedes közgyűlésén tartott jeles beszédét, kiemeli abból annak első-morító részét: hogy t. i. Háromszéken a legnagyobb közönségeknél szenved hátrányt az iskolák ügye: mint Szentlélek, Polyan, Lemhény és Kovászna falukat, s a mi ezeknél még több, Bereczk városáról, még azon szomorú jelenséget említette, hogy midőn majd mindenütt emelkedett a népnevelés ezen kerületben, a népnevelési törvény kihirdetésétől fogva. ezen városban azóta sokat hanyatlott.

Nagyon, igen nagyon óhajtottuk volna,

meri. Képzeltető milyen hatással van az európa a fakir első látása.

Egy meleg juninai napon bungalom (nyári lak) tornáczára kivettem asztalommat és egy gálván készülékkel foglalkoztam.

Egyszerre csak előttem termett egy magas, szikár alak, sűrű bozontos haja félig eltakarta arcát, méltóságos magatartással egyik kezét csipőjére tevén, a másikkal egy fogó-félével egy rézedényt tartott előmbé.

Ki vagy te? kérdém.

„Fakir“ lón mélyhangu válasza.

S mit akarsz?

„Bhieket“ (alamizsnát).

Bhieket, mondtam; tréfálsz; ilyen nagy kamásznak nincs szüksége bhiekre.

A fakir nem tágitott, a rézedényt fogójával mindig előmbé tartá.

Takarodj innen, olyanoknak, kik dolgozhatnak, semmit sem adok.

Mi Khuda munkáját végezzük, mondá nagybüszkén.

Ugy hát Khuda istentől kérj bhieket.

E szavakkal hátat fordított neki; s kezdém a készüléket a kísérletre elrendezni.

Öt perc múlva véletlenül feltekinték.

Előttem állott fállábon és a legméltóságosabb állásba igyekezett magát helyezni, mely magatartásával leginkább megegyezett; jobbjával kinyújtá fogóját a réztányérral, baljával pedig jobb lábát fogta föl. Visszafordultam, munkámat folytatni akarván, de egyik ügyetlenséget a másik után követém el.

hogy cikkiró ur szerényebb, s a valósággal egyezőbb kifejezéssel élt volna, mert mi semmikép nem hihetjük, hogy a m. tanfelügyelő ur épen oly értelemben nyilatkozott volna. Mi sérteni nem akarunk, de önmagunk s az igazságnak tartozunk, hogy az olvasó közönséget iskoláügyünk állásáról felvilágosítsuk. — A m. tanfelügyelő ur bizonyos alkalommal, midőn a bereczki iskola látogatása végett fölkeretett, ugy nyilatkozott, miként tudja s hiszi, hogy Bereczk az iskolaügyében, a falkánál hátrább nem áll, s tehát gyakoribb látogatásait oly közönségekben teszi, hol az legszükségesebb. Ily bizalomra méltóan találattván Bereczk, a m. tanfelügyelő ur a lefolyt tanévben meg sem látogatta Bereczket.

A mit tehát nem látott, s így a miről magának teljes meggyőződést a m. tanfelügyelő ur nem szerzett, miképpen mondhatta épen nyilvános helyen, ez nagyon különös. Szabadon cikkiró ur engedelmeivel ebből azon következtetést kivonni, miszerint az állított mondat épen Bereczkre nézve azon értelemben elmondva nem lehetett, Kimélethet mind azt, a minek itt még helye volna, ez uttal mellőzzük.

Hogy pedig cikkiró ur meggyőződék, miszerint Bereczkre nézve épen nem alkalmazhatók az említett cikik alaptalan szavai, számot adunk cikkiró urnak a tanköteles fiu és leány gyerekekről. Fiu gyermek volt 81, ezekből 73 a vizsgálaton jelen volt, s az illetők teljes megelégedésüket meg is nyerték; tanköteles leánygyermek volt 54, a vizsgálaton jelen volt 38.

Végül annyit megjegyzünk, hogy, ha netalán m. tanfelügyelő ur a hivatalhoz t. i. a városi tanácshoz tett föl hívása nem nyert elégtételt, és ez okozta volna Bereczkról való megemlékezését, az sajnos ugyan; de az még nem bizonyítja azt, hogy az iskola s különösen a tanítás hátramaradást szenvedne.

Bereczk, 1871 szeptember hó 20-án.

A z i s k o l a s z é k .

Országgyűlés.

Pest, sept. 24.

Elnök: Somssich Pál, Jegyzők: Széll, Jámor.

Papp József törvényjavaslatot nyújt be az iránt, hogy az igazságügyminiszter Kővárvidéken e. b. törvényszéket állíttasson.

Horn Ede interpellálja az igazságügyminisztert egy a váltó törvényszék által hozott ítélet végrehajtása tárgyában, mely Szerbiában nem hajtott végre, s így a magyarországi hitelező követelése mindaddig ki nem elégtettett.

A napirendben harmadszor felolvasatván, véglegesen elfogadtatik a 30 millió államkölesről szóló törvényjavaslat, a főrendi házzal közölni határozatván. Ülés vége 6 óra 25 perczkor.

Pest, szept. 25.

Elnök Somssich; jegyzők: Mihályi, Parcsetics.

Elnök bemutatja Plathy György képviselő megbízó levelét.

Benedek Gyula határozati javaslatot

Egy üvegedényt eltörtem, ujjamat elvágtam, s az asztalt leöntöttem. Tudtam, hogy a fakir felém nyújtva rézedényét, rám szegi merev tekintetét, s képét nem verhettem ki fejemből. Ismét feltekinték. Ott állott még fállában, oly méltóságosan, mint azelőtt. Szinte egy óráig abban az egy helyzetben maradt.

Ha még tovább itt állasz, mondtam, akkor egy angol villámot éreztetek veled, hogy messzire elkivánczol innen.

Gunyoros mosoly vonult végig arcán, úgy hogy bajussza orrahegyéig felkonkorodott.

— Villám? szólt vigyorogva; fakirt nem talál villámotok! Az istenek megvédik őt.

A nélkül, hogy még több szót vesztegettem volna vele, felkészítettem a telepet, s a vezetékekkel összekötöttem. A kik próbálták, tudják, hogy a gálvánalep az idegekre oly hatással van, hogy senki, jószántából, néhány percznél tovább ki nem állja.

Egy néhány emberem, kik a kísérletet már ismerték, hozzám tódult, meg akarva látni hogyan állja ki a fakir a próbatétet?

Az egyik sodronyt a még mindig kinyújtva tartott fogóhoz, a másikat lábához alkalmazám. Mivel a vezetékek még nem működött: az még nem hozta ki sodrából; ámbár egy kissé meghökent.

De midőn a mágnes a vezetékebe toltam, és a telep egész erejét kifejtette, — ordított, mint egy ördög. A fogó, mely most egy ide-

nyújt be a királyföld kapcsolt részei, Szelistye, Talmács székek és a hét fafa közönségei birtokviszonyainak rendezésére vonatkozólag és utasíttatni kívánja az igazságügyminisztert, hogy ezen birtokviszonyok rendezése iránt még ezen ülészak alatt törvényjavaslatot terjesztszen elő.

Ürményi Miksa jelentést tesz a kérényi bizottság részéről a soronkivül tárgyalt kérvényekről. A jelentés kinyomatik.

Napirenden van az igazságügyminiszter által a királyi törvényszékek felállítására ügyében beadott póthitelről szóló törvényjavaslat, mely ugy általánosságban mint részleteiben vita nélkül elfogadtatik, s végleges elfogadása a holnapi napirendre kitétetik.

Ennek értelmében a budget-törvény XVIII fejezetének 1. címéhez a központi igazgatásra pótlólag még 3500 frt, s a kir. törvényszékek, járásbírók és ügyészségek szervezésének rendkívüli szükségleteire pótlólag még 431,400 frt szavatatik.

Végül beszédetnek a szavazatok az ipar-törvény átvizsgálására kiküldött 15 tagu bizottság tagjainak megválasztása czéljából.

Ülés vége 11 óra 20 percz.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, szeptember 27.

(s.) A forrongás, a titkos, lassu, de biztos átalakulási processus, egy szóval az a valami a népnek társadalmi életében, mi ugy forrong, háborog, néha-néha ki is tör, Angliában is észlelhető már évtizedek óta. A socialis s evel együtt politikai reformok tekintetében ott is két hatalmas párt áll egymással szemben: egyik, mely tökéletesen meg van győződve arról, hogy a mai társadalmi állapotok s intézmények egészen rosszak, gyökerestől kell mindent reformálni, új alakba önteni. S különösen a munkás- és munka-kérdés tán sehol nyiltabban nem vitattatik s több és hatalmasabb párt felett nem rendelkezik, mint ott, a hol a nemzetközi munkásegylet — az internacionale — is székhelyét felütni jónak látta.

A radical-reformerekkel természetesen itt is ép oly merev conservativok állanak szemben. A surlódás napról-napra élesebb s terjedelmesebb lesz. S az angol társadalom is mind inkább közeledik a ponthoz, mely tul a politikai pártok, ugy mint társadalmi osztályok mindaddig szinte engeztelhetlenül állanak egymással szemben, mig egyik a másikat nem semmisíti meg, mint ennek Franciaország újabb történetében annyi példáját látjuk.

Az uralgó közhangulatról szóló, teljes hitelt érdemlő tudósítások szerint a trónváltás esetére, mely nincs talán olyan messze, igen komoly társadalmi bonyolulatok állhatnak be. A királynő már alig képes uralkodói köteleit teljesíteni. A legrosszabb pedig az, hogy utóda a nagyon is ismert walesi hg leend.

Tegnap egy hete, f. hó 19-én mult egy éve, hogy Páris, Franciaország s a művelt világ szíve, a porosz útegekkel a világtól elzárattott; ekkor követték el a németek V. Hugo szerint a civilisatio, a haladás és szabadság ellen a legnagyobb, legkárhozatosabb bünt, midőn t. i. a francia szent várost lődözni kezdték. Ez a szomorn emlékü nap az idén örömnapp, de olyan örömnapp volt, melyet

gen hatalom által volt kezéhez kapcsolva, rezgett.

Kiáltva és fogcsikorgatva a földre veté magát.

Soha emberi gőg még nem volt így megalázva, mig végre, félvén, hogy megsérti magát, szabadon bocsátám.

Néhány perczig reszkette a földön maradt feküdve, mintha attól félne, hogy a rettenetes varázs még nincs megtörve. Azután felszedte magát, eldobta a fogót — és gyors futásban száguldott végig a réten; ott villámsebességgel átszökte a kerítést; felém fordult s öklével fenyegetve átkokkal árasztott el.

A keleti ember midőn szidalmaz, nem foglalkozik sokáig ellenfele személyével, kivéven, hogy egy jó csomó kelevényt és fekélyt kíván neki, a mi az ily meleg tartományban igen könnyen bekövetkezhetik. Haragja fő-súlyával leginkább a női rokonokat, a nagy anyától egész a nő unokáig sújtja, a hitvest, leányt, leány testvért, nagynénét ide számítva. Ezeket egyenkint is, összesen is, egész rendszeresen megátkozza, az őseitől örökölt minta szerint, mely a maga nemében oly tökéletes, hogy alig lehetne valamit hozzá tenni.

Miután nekem dögvészt, hagymázt, női rokonaimnak halált és megsemmisülést kívánt, a szomszéd falunak indult, hogy felgerjedd haragja kiömlését folytassa, s az által, sértett önérzetének elégtételt szerezzen.

(Vége következik.)

a francia nép hallatlan áldozatok és bűnhődés árán váltott meg. Kedden szeptember 19-én d. e. kilenc órakor történt a németek részéről a párisi erődök visszaszolgáltatása a francziák kezeibe. A keleti és északi — a Szajna jobb partján levő erődök tudvalevőleg a harmadik félmilliárd lefizetéseig az ellenség kezeiben hagyták. Ez megtörténvén, kedden ismét a francia nemzet birtokába visszaszállottak. A Párisal egyidőben ocpált négy megye kiürítése sept. 25-én fog teljesen befejezteni.

Lajthántuli dolgok.

Bécsben, úgy látszik, a nagy garral világgá bocsátott krízis-hír, ha létezett is az, jelenleg fennakadt. Mert bármennyi combinatio merüljön is fel, mind csak jámbor óhajts az azok részéről, kiknek érdekei a jelen helyzettel és Hohenwarth gr. egyezkedési politikájával nem egyeznek. Potocki, Auersperg, Giskra neveitől csak úgy zúg a lég; azonban Hohenwarth neve marad a realitás, melylyel az alkotmánypártiaknak, alias centralista németeknek számot kell vetniük.

Táviratilag már értesültünk, hogy miféle feliasztó híreket koholt a bécsi „verfassungstreue“ sajtó Magyarország, különösen kormánya és a Deák-párt beavatkozásáról az osztrák bonyolultokba. Erre nézve már cáfolatot is hozott lapunk, most azonban érdekesnek tartjuk erre nézve a „Pesti Napló“ részletes leleplezéseit adni.

Giskra ur — írja a „P. N.“ szept. 22-ről — Pestről Bécsbe visszautazott, s a tegnap esti bécsi lapokban több tudósítást találunk, melyben állítólag az van előadva, a mit Giskra s a német-alkotmánypárt Pesten időzött egyéb tagjai itt a Deák-párt több tagjától hallottak s azokkal megállapítottak volna. E tudósításokban azonban annyi ferdtetés s valótlanosság foglaltatik, hogy az ügy fontosságánál fogva kénytelenek vagyunk ezeket kissé tüzetesebben szemügyre venni. Elfogjuk mondani, hogy mit írnak a bécsi lapok, s aztán meg fogjuk jegeyzni, hogy mi e jelentésekből a való és mi a koholmány.

A „N. Fr. Pr.“ azt mondja, hogy Bécsben mult vasárnap tartott osztrák képviselői értekezletből Giskra, Banhans s Weld küldettek ki a pesti orsz. képviselőkkel való értekezletre. Ez értekezlet azonnal megtartattak és pedig Deák, Trefort, Pulszky, Zsedényi és másokkal. Giskra vállalta magára, hogy a gróf Andrássyval szőljön.

Igy a „N. Fr. Pr.“ Ebből az a való, hogy több osztrák képviselő megjelent Pesten, s az itt említett magyar képviselőknél, mint már tegnap is említettük, látogatást tett. Formális értekezlet nem tartattak s az illetők csak magánbeszélgetéseket nyilatkoztattak ki. Hogy mi volt a magyar országgy. képviselők e magánbeszélgetése, azt már tegnap lapunkban elmondtuk. Különösen a mi Deákot illeti, ő Giskra urral már néhány év óta nem beszélt; gróf Andrássyval azonban, mint már szintén említettük, volt Giskra audientán, de újabb értesülés nyomán biztos forrásból mondhatjuk, hogy a magyar miniszterelnök Griskrával szemben szintén úgy nyilatkozott, mint Deák, midőn Weld ur nála látogatást tett, mint Trefort és Pulszky, midőn Wedl és Banhans urak őket meglátogattak.

A KELET magán-távirata.

Feladott Pesten, sept. 27. 9 ó. 40 p. d. e.
Érkezett: sept. 27. 11 ó. 35 p. d. e.

A képviselőház ma october huszonnyolcadikig elnapolta magát.

Összeesküvés nyomára jutottak, mely Napoleont belga királylyá akarta kikiáltani.

Bismark késznek nyilatkozott a negyedik félmilliárdot idő előtt most elfogadni. Négy megye teljesen kiürített. A nemzetközi béke szabadságliga congressusa Lausannében megnyílt.

Sadik pata pénzügyminiszterre ki-nevezetett, az egész kormány gépezet a képviselői kivételével új emberekből alakítottatott; az államtanácsban kilencz keresztény választatott be.

Szerbia az új nagy vezért üdvözölte; szíves fogadtatásban részesült.

Marosvásárhelyi tárlat ügyében.

A földmivelés-, ipar-és kereskedelm. kir. miniszter, Szlávay József ur, sept. 15-ről kelt kegyes átiratával a Maros-Vásárhelyt october 5-től 8-ig rendezendő tárlatra államdíj-kepen öt ezüst és tizedöt bronz érmet bocsátott az erdélyi gazd. egylet rendelkezése alá, mely díjjak az igazgató választmány határozata folytán a következő osztályokban fognak kiosztatni: Allattárlat

I. osztály: szarvasmarha. Államdíj: egy arany, két ezüst, két bronz érmet.

II. osztály: sertés. Államdíj: két ezüst egy bronz érmet.

Terménytárlat

I. Mezei termékek osztálya. Államdíj: egy arany, egy ezüst, két bronz érmet.

II. Fris gyümölcsök osztálya. Államdíj: egy arany, két ezüst, két bronz érmet.

III. Borok osztálya. Államdíj: egy arany, két ezüst, négy bronz érmet.

IV. Gazd. iparcikkiek osztálya. Államdíj: egy arany, két ezüst négybronz érmet.

V. Ismeretterjesztés szakosztálya. Államdíj: egy ezüst érmet.

A f. évi augusztus 7-én kiadott tervrajznak minden egyéb pontja érvényes marad.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányának 1871 szeptember 25-én tartott üléséből.

Báró Huszár Sándor s. k.
egyleti alelnök.

Gamauf Vilmos s. k.
egyleti titkár,

NAPI HIREK.

Kolozsvár, szeptember 27.

Az új, okt.—decemberi negyedév közeldével tisztellel kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük e hó végével lejár, hogy azt a szétküldözésbeni fennakadás kikerülése végett, mielőbb megújítani sziveskedjenek.

Előfizetési díj: évnegyedre 3 frt, egy órá 1 frt.

A „KELET“ kiadóhivatala.

— A trónörökös magyar történetnára csakugyan Rónay Jácint lesz. Hogy ehhez többé nem korai, maga Rónay igazolja, ki a győrmegyei péri kerület választóihoz intézett egy levelet, melyben ezeket mondja: Midőn ministeri osztálytanácsosi kineveztetésem következtében országos képviselői állásomról lemondok, s hódolva azon legmagasb bizalomnak, mely ő fensége a koronaörökös mellé szült, a képviselői pályától jövőre búcsúzom, kötelességemnek ismerem, hogy mélyen tisztelt választóimnak hálás köszönetet mondjak azon bizalomért, melylyel két országgyűlésen megistiztek. Legyenek meggyőződve, hogy azon szíveség és hazafias rokonszenv, melyet 18 évi számkivetésem után önk körülben találtam, mint élttem legszebb emléke, nem fog soha kihalni szivemből. — Törekvésem főcélja ezennel is, mint mindig és mindenütt a haza hű szolgálata leendő. — Midőn a hír először említé Rónayt, mint a trónörökös magyar történelmi tanárát, szívesen viszhangoztuk a hírt; mert Rónay nemcsak tudományos férfi, de szilárd jellem is.

— **Rudolf** koronaherceg - alapítvány. A gróf Karácsonyi Guidó által a trónörökös születése emlékére tett alapítvány ez évi kamataiból a belügyminiszterium nevezett gróf ajánlata folytán többek közt a pesti zeneegyületnek 200 frtot, a zeneakademiának 350, a Bethesda nevű kórháznak 250, a pesti szürkenének 250, az Erzsébet-leány árvaháznak 1000 és a Damjanich János özvegye által alakított menhely-intézet részére 300 frtot rendelt kiadni, mely czélból a nevezett összegek a m. kir. állampénztárnál már folyóvá tétettek.

— A „P. Napló“ azt hallja, hogy Kerkapoly miniszter a pesti pénzváltás enyhítésére, a nagyobb bankoknak bizonyos mennyiségű (1 és félmillió) ezüstöt ajánlott fel, ezt azonban a bankok nem fogadták el, miután e forrásból — az agiókülönbségek miatt esakis 14—20% pénzt adhatnának a piacnak. Tegnap azonban több kisebb bank képviselője volt a pénzügyminiszternél értekezleten, s a miniszter ezeknek, hír szerint kijelenté, hogy bizonyos föltétel alatt kész néhány kisebb bankintézetnek egyenkint száz ezer frtot rendelkezésre bocsátani az állampénzekből.

— **Gráf tábornok** közbejött gyöngékedése miatt nem vesz részt a váci hadgyakorlatokban. A tábornok ezt táviratilag tudatta József főherceggel, ki szívesen meghívta vendégül.

— **Jekelfalusi püspök**, az audiendum verbummal meg nem elégedvén, a rege male informato ad regem melius informandum fog fellebezn. Reméljük a püspök ur egy kapandó melius dorgatoriummal fog jutalmaztatni az apellatánál.

— A szombathelyi püspök, Szabó Imre, mint a „V. L.“-ban olvassuk az odavaló színészeket nagy pártfogásban részesíti. Egy némely lap csodálkozik a fölött. Mi legkevésbé. Szabó püspök egyike a legjeleseb énekeseknek. S különben is, mint az infallibilitás komedia egyik főactora jól tudja, hogy a színészekben esakis kollegátit protegálja. A varju varjnak nem ássa ki szemét.

— **Dévai rendes levelezőnk** (Dévaváry) arról értesít bennünket, hogy — lapunk 219-ik számában foglalt hírnökkel ellenkezőleg — az ottani állami realskola tanárai Vigh és Téglás személyében, már néhány hete ki vannak nevezve (a hivatalos lap közölte-e a kinevezéseket?) s a realskola okt. 4-dikén meg is nyitattik. A megyei iskolai bizottmány, Jordán Domokos elnöke alatt, iskolatanácsot is vá-

lasztott. Az épületet „nyakrafőre rendezik, Gyergyószentmiklósról a taneszközök megérkeztek s a más két tanárt minden órában várják, sőt a beíratás is megkezdődött már. — Ennyi az miről t. tudósítónk értesít; megbocsát azonban, ha ezekből az adatokból is azt olvassuk ki, hogy egy kissé későn járnak ottan.

— A vallás- és közoktatási minister a a pesti országos minta-rajztanoda s rajztanár képezdéhez Ádamosi Székely Bertalant a történelmi rajz és festészet; Izsó Miklós reáltanodai tanárt a szobrászat; Schulcz Frigyes építész az építészeti és ékítési rajz tanárává; Greguss János rajztanár-jelöltet tanár-segédé névezte ki.

— **Báró Báuffy Dánielné** ő nagysága a sétatér javára 5 (öt) o. é. forintot ajándékozott.

— A rendőri hivatal — a mint értesülünk — a sétatéri-bizottmány felkérése folytán a sétatér érdekében fűvös intézkedést tett, midőn a ganj és szemétnék s télen a hónaka sétatérre hordását szigorú büntetés terhe alatt megtiltotta. Csakugyan ideje, hogy a sétatér megszűnjék ganj és szemét rakhelye lenni!

— **Ugyanazon** alkalomból felhívjuk a t. rendőrség figyelmét egy másik szemét rakhelyre, mely a redout udvarán épen a h. polgármester ur bureaujának ablaka alatt diszlik, melynek kihordatása annál sürgősebb, mint hogy nem elég a ministerium rendeletét csak kihirdetni, hanem azt minden erőlylyel végre is kell hajtatni. Már pedig épen a városi hatóság rossz példával megy elől, midőn évek óta növekedő szemétdombját épen a polgármesteri ablak alatt e cholera-veszes időben s akár mikor is a polgárság folytonos botránykozására érintetlenül hagyja.

— **Szokatlan szerénység.** Nem rég idéztük a „Gyors Postából“, melyet Áldor Imre és Tóvölgyi Titusz csinálnak, hogyan dicserő fel valaki Áldort. Most meg Tóvölgyi irat valami Réz-vitéz című regényt, ez kap ki a dicserőből néhány iczével. A legszebb az egészben az, hogy a dicserő így végződik: „Regényét — nem ajánljuk senkinek, mert a jó bor nem igényel czégért.“ E szerint a „Gy. P.“ dicserőte — czégér lenne. Minő szerénység!

— **B.-Szolnokmegyéből** az ottani törvényesék lassu és habozó eljárása ellen egy értesítést vetünk. Közlő kiemeli, hogy Buzamező község határán a közös erdőben való osztályozás keresztül vitélet a községi lakosság a mult évben erőhatalommal gátolta meg. Midőn ugyanis a bizottmány az erdő felé menve egy mellékutczába tért be, a tömeg az utoza két felén levő vessző kerítés lehuza, s a tölgyfa karókat kezökbe véve, kijelenték, hogy ki egy lépést tesz még föbe ütök. Az urbéri törvényeséki elnök látva hogy komoly következményektől lehet tartani, a visszatérést javasolta s a bizottmány csendesen visszavonult de mikor az egyik főtuczába ért, az egyik ki-rendelt szakértőt, ki egyszersmind azon községi erdőnek a megyei törvényesék által kinevezett zárgondnoka volt, hátulról megragadták ruháját összeszaggatták, s a szánába nyomták. A törvényeséki elnöknek alig sikerült megmeneteni a szakértőt, miután eközben ő is kapott egy pár ütletet. A bizottmány csak annak köszönetét menekülését, hogy a zárlat fentartására delegált alparéti járási szolgabíró csendőrkkel oda megérkezett. A — vezető bár a nép a haragokat félre verte s teljesen felfegyverkezett — nagy bajjal befogatták s a megyei törvényesékhez bekísértettek, honnan két hónap mulva kezességre kibocsátották, s most szabadon járnak. A törvényesék, bárha ily eset Buzamező és Semesnye községeiben már háromszor fordult elő, még sem látja eljötnök az időt, hogy egy ily zendülést elintézzon, s ezáltal bebizonyítsa a rakonezátlanoknak miként a törvény ellen szegülőket meg is tudja büntetni.

— **Kirándulás Visegrádra.** Henszmann által rendezet visegrádi kirándulás alkalmával mintegy 200 látogatót vitt a „Ferdinand Max“ gőzös az ősi romokhoz. A hajóvendégei tulnyomóan a képviselőház, s különösen nagy részben az ellenzék tagjaiból állottak. Henszmann úti társainak mindenütt felvilágosító magyarázatokat adott. A társaság fáradtan és éhesen visszatérve a hajóra, megkezdődött a társas ebéd, s vele a pohárköszöntések sora. Este 6 órakor megérkezett a hajó Pestre s a jelenlevő nagy számú ellenzéki, még ideje korán jutott be a képviselőházba, hogy a kölcsön megszavazása alkalmával napi fáradaimait üve pihenje ki.

— A lánchíd vám megszüntetése. A budai polgárok értekezletet tartottak, s elhatározták, hogy a képviselőházhoz a kocsikra nézve a vámtarifa revisioját, s a gyalogosok díjának teljes megszüntetését illetőleg kérvényt intéznek. Ezen kérvényt a képviselőháznak Házman polgármester fogja benyújtani.

— **Az erdélyi gazdasági egylet** hivatalos helyiségeit f. évi october 1-étől kezdve a kül tordautczai 11-ik számú házba a róm. kath. lyceumi könyvnyomda első emeletébe teszi át. Kolozsvárt, Szeptember 26-án 1871. Gamauf Vilmos titkár.

— **Tell Vilmos** legújabb kiadásban. — Az északamerikai államokban bizonyos Tavis kapitány tesz jelenleg körutat, ki Miller nevű barátjának fején tizenkét lépés távolságról pisztolylyal oly ügyesen lö keresztül egy-egy almat, hogy a golyó rajta átfuródva, az alma mozdulatlanul az illető fején marad.

— **Utánzandó tett.** Az első általános hivatalnok egylet, takaréki és előlegezési pénztárának titkára, lemondott évi 700 frtnyi fizetéséről, hogy a csekélyebb fizetést élvező hivatalnokok fizetési pótlékot kaphassanak.

KÖZGAZDASÁG.

A ráták melletti értékpapir szerzés.

(K.) Egy pénztájkra kívánjuk felhívni olvasóink figyelmét, melyet már is igen sokan üznek, a nélkül, hogy utánaszámítanak. Értjük az értékpapirok, illetőleg nyeresémpapirok szerzésének azon módját, mely szerint valamely bankház letesz néhány darab ugynevezett losot, arra játéktársaságot hív fel, oly formán, hogy azok értékét havi részletekben kívánja be, s e részletekért a melletti, hogy minden játszóznak egy losot ígér, kilátásba helyezi, hogy a befizetés tartama alatt, ha a losok valamelyike nyer, abban a társaság megosztozik, de azért a bankház ezt mással pótolja.

Sok kecsgetető van benne. Épen azért fel merjük tenni, hogy a játszó nagy része nem annyiban takarékoskodási vágyból vonja el a részletre kívántató pénzt, mint azon reményben, hátha nyerni fog. Mert még arra, hogy valaki havonként mintegy takarékpénztárba 5 frtját gyűjtőleg betegye, nem csak hogy senkinek se lehetne észrevétele, sőt a mennyiben a takarékoság erény, utánzandó volna érdemes.

Igen, de ezen takarékoskodás, ha a losok részletek melletti szerzését tűzte céljául, meg lehetősévé tevéstett, s mint ki fogjuk mutatni, igen drága utat és módot választott magának. Legyen szabad példákkal szolgálunk.

Egy bankház pl. letesz az 1860-ki losokból 20 ötödörös darabot, arra játszókat hí fel, kik neki 30 hónapon át 5 frtos részleteket fizessenek; ezen részletekért, mint említők, nyújtja a nyerhetős reményét, s a husz darab losból egyet mindenkinek ígér. Ha utánaszámítunk, e játék a bankháznak a következő nyereséget, a játszóznak a következő veszteséget adja: 20 darab 60-as ötödörös tőzsdéi értékét 113 frtba véve tesz 2260 frtot, ezt adja a bankház. S vegyük, mit kap a bankház, illetőleg mit nyújt a játszó érte. Fizet a husz játszó mindenike havonkénti 5 frt részlet útján 30 hónapon által 150 frtot, az egész társaság összesen 3000 frtot; e melletti kapja a losok kamatját, mi 20 frt; a részletfizetések kamatját, mi 195 frt 31 kr; kap tehát 2260 frtja helyett 3395 frt 31 kr; nyert tehát egyetlen egy játszó társaságon 1135 frtot.

Vegyük fel más példát. Egy más bankház letesz 20 darab credit-losot, s társaságot hoz össze, mely 22 hónapon át 10 frtot fog befizetni. A 20 darab losért bevesz egyenként 220 frtot, s így az összesért 4400 frtot, a részletfizetések kamatjából 210 frt 83 krt, összesen tehát 4610 frt 83 krt. Ő adott ki érettek 175 frt árforlyammal 3500 frtot, pénze kamatja tesz 320 frt 83 krt, összes kiadása tehát 3820 frt 83 kr. Nyer tehát 790 frtot.

Azt hisszük, elég ebből ennyi annak bebizonyítására, hogy a játéktársaságoknál egy mindenesetre nyer; de az épen nem a részletfizető, hanem a bankház, ki a részletfizető nyervágyát 25—30 százalékkal elégti ki. Mert az, hogy a bankház a papirokat más kasszába adja, s így majd mi pénze se hever benne, az a játékosra nem tartozik; az a banküzlet nyeresésségei közé tartozik.

De mindenesetre a játszókra tartozik az, hogy e bankházak a vidéken nagy részt ügynököket állitnak fel, azok szedik fel a részleteket; azonban ezen ügynökök csak ideiglenes nyugtát adnak ki, a végnyugtát a bankház adja ki, de csak a pénz beszedése után: s a törtenhetik a játszókkal, mi már piacunkon lefolyt, hogy az ügynök kerekét old, a pénzeket elviszi, s midőn a játszó az ideiglenes nyugtával előáll, felvilágosításul kapja, hogy azzal szivarra gyujthat, mert mit sem ér.

Egyébiránt, hogy ezen játékkedv mekkora terjedelmet vett, mutatja, hogy Bécsben legközelebb egy 5 millióra fektetett részvénytársaság alakult, mely humanusabb állást ígér ugyan, de mint részvényes társulat a lehető nyereséget e se fogja elszalasztani.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Sep 25-én 5°/. Metalliques 100 frt 58.50.
Kamat —. — 5°/. Nemzeti kölcsön 100 frt. 68 95 1860. Kölcsön 98.75. Bankrészevény 772. Hivatalintézet részvények 290. frt. 292.80. London 10 ft. st. 119 frt. 15 kr. Ezüst 120. — Cs. kir. arany 5.73. — Napoleondor 953.⁵/₁₀
Urbéri kötvények: Magyarországi 79.25
Temesi 76.25. Erdélyi 76. — Horváthországi 86.25.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

HIVATALOS.

Szám 1143. 1871.

(335)

(1—3)

Árlejtségi hirdetmény.

Kolozs mezőváros köz. tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a Kolozs város közönsége által közlebről megvásárolt Topler-féle emeletes épület teljes kijavítása nyilvános árlejtés útján f. 1871 év október 4-én d. e. 9 órákor a város házában vállalkozónak adatik át.

Kikialtási ára az előleges költségvetés alapján 3930 frt 88 kr. o. é. állított meg. Vállalkozni kívánók a kikialtási ár 10%-től az árlejtés megkezdése előtt kötelesek letenni s vállalkozói képességüket igazoló hatósági bizonyítványukat beadni.

E vállalatra az árlejtés megkezdéseig szabályosan kiállított zárt ajánlatok is elfogadhatnak, melyeknek 50 kros béléssel s a kikialtási ár 10% és a fennebb érintett hatósági bizonyítvánnyal kell ellátva lenniük.

A részletes árlejtési feltételek, valamint a műszaki tervezet a városházánál naponta a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozs város köz. tanácsának 1871 szeptember 24-én tartott üléséből.

Kiadta: **BARTHA FERENCZ**, főjegyző.

NEM HIVATALOS.**TUROTZI LAJOS****férfi-divat és gyapjukelme raktára**

Kolozsvárt középütele Kisegítő-ház.

Van szerencsém tisztelettel tudatni a nagy érdemű uri közönséggel, hogy miután megnagyobbított **gyapjukelme raktáromat**

az idei őszi- és téli idényre

dúsan elláttam Bécsi és Brünni finom

kaput és nadrág szövetekkel,

bátor vagyok bármily divatu séta- és szalon-öltözeteket felvállalni lehető legjutányosabb árak és felelősség mellett.

Vidéki megrendelések mérték, vagy viseltes ruhák beküldése után gyorsan készítettnek. (324) (3—4)

Czetz János és Társa**női- és férfi-divat Bazárja**

(Kolozsvárt középütele Folly-ház.)

Van szerencsénk tisztelettel tudatni, miután **az idei őszi és téli idényre** megérkeztek női- és férfi-divat Bazárunkban szépválasztékba legujabb divatu fekete és színes selyem-, szőr- és gyapjú női-köntös kelméink, berlini posztó kendők, szüreti és téli női felöltők, **kiházasításhoz szükségeseltető** vásznak, pergáltak, grádlík, asztal- és kávézó terítékek igen jutányos árak mellett.

Lószőr és tollu párnák.

Selyem és Kázmír paplanyok, lószőr és kitűnő jó ruganyos madráczok. **Agy terítékek, futó és szoba szőnyegek gyári árak mellett.**

Divatból kimaradt, női felöltők fele áron alól kaphatók.

Azon tisztelt vásárlónak, ki 100 frtra divat-kelmét bevásárol, 24 darab rumburgi zsebkendő ár nélkül adatik.

Bécsi butor raktárunk

folytonosan és különösen a mostani **őszi idényre** gazdagon el van látva kiházasítás-hoz szükséges és kitűnő olcsó árak mellett, **szobabeli butorokkal**, felelősség mellett.

Arany és álló diófa kerett **tűkreinknek** végképeni kiárulása gyári le szállított árak mellett. (323) (3—4)

Kárpitos és asztalos segédeinkkel minden pipere munkát készítettünk.

(76)

(31—*)

VICTORIA**biztosító társaság Kolozsvárt**

5.200,059 forint 54 kr. biztosítéki alappal

biztosításokat fogad el:

- I. Tűzkárok ellen.
- II. Szállítmányi áruk — uton elkarosodása ellen.
- III. Jég-károk ellen — mindennemű terményekre.
- IV. Végre minden módozatokban,

az ember életére;

nevezetesen biztosít:

- a) halálesetben fizetendő tőkéket;
- b) a biztosítónak még életében fizetendő tőkéket;
- c) gyermekek számára nevelési, kiházasítási vagy férjhezmeneteli tőkéket;
- d) nyugdíj vagy életjáradék összegeket;
- e) temetkezési költségeket;
- f) közvetit az általa alakított **tulélési csoportokat.**

Életbiztosítási példák.

I. Halálesetre biztosított 2000 forint tőke évenkénti díja a biztosító

20 — 30 — 40 — 50
éves korában kezdődőleg
34 frt 60 kr. 45 frt 40 kr. 63 frt 40 kr. 95 frt 20 kr.

II. Kiházasítási 1000 forint tőkéért, mely a gyermeknek 20-ik évében fizetetik ki, évenkénti díjban esik, ha a kedvezményezett gyermek a bélépéskor

2 — 4 — 6 — 8
éves
34 frt 20 kr. 42 frt — kr. 51 frt 20 kr. 64 frt — kr.

III. Ha egy jelenleg 25 éves egyén 60 éves korától kezdődőleg évenkénti 1000 r. járadékot kíván magának biztosítani, fizet évenként 81 frtot o. ért.

IV. Hogy egy jelenleg 28 éves férj és 22 éves neje valamelyikük elhalásakor a a tul élő részére 2000 forint legyen biztosítva, fizetni kell díjban: 62 forint 60 krt. évenként.

Mindezen miveleteknél a biztosítók még az évi nyereség felében is részesülnek.

V. Hogy egy 38 éves egyén halála esetére 100 forint temetkezési költséget biztosítson, fizet évenként, 1/2 évenként, 1/4 évenként, havonként
3 frt 15 kr. 1 frt 63 kr. 82 krajczárt. 28 krjert.

Egyéb módozatokra nézt s különben is mindenkben bővebb felvilágosítás-sal szolgálunk a társasági felügyelők, vidéki ügynökök és helyben

A VICTORIA biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvárt.

(Főtér 278 sz. 1-ső emelet hátul.)

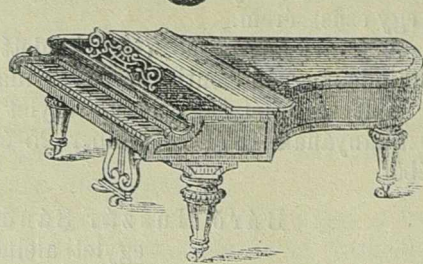
Nyomatott az ev. ref főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

(204)

(22—*)

Új és használt

zongorák

a leghíresebb bécsi czégekől jótállás mellett az eredeti bécsi árákon kaphatók

Triska Ferencz

zongoraárusnál

Kolozsvárt, hiduteza 315 szám.

Minden javítások helyben és vidéken is felvállaltatnak és jutányos árszámitással a tartósságért kezesség vállalatik.

(334)

(1—3)

Tapasztalt vendéglős kerestetik a

Nemessányi-féle

vendéglőbe

hiduteza „Kék Szőlőnél.” Értekezhetni Tauffer József kereskedésében Kolozsvárt.

(333)

(3—3)

Hirdetés.

Bánffy-Hunyad mezőváros egész éven át folyó korsmajoga jelen év **November 18-án** helyt a városházánál fog elárvereztetni. A kivenni szándéklók figyelmeztetnek, hogy egy kétszobából álló korsmaház, és egy jó pineze járul ezen korsmajoghoz; az árverezési feltételek a városházánál bár mikor megtekinthetők.

B. Hunyadon, sept. 22-én, 1871.

FEKETE PÁL, jegyző.

MOLL A. SEIDLITZ-PORA.

Központi szállítási rakhely a „Golyához” czimzett gyógy-szertár Bécsben.

Óvás: Tapasztalván, hogy az enyémnek szóról szóra után-nyomott, sőt a közönség ámitása végett hamisított név-aláírással ellátott használati utasítványokkal árutatnak Seidlitz-porok, s evégett a kül-alak hasonlatosságánál fogva saját gyártmányommal könnyen felcserélhetetnek, ezen hamisítványok vásárlásától azon megjegyzéssel óvok mindenkit, miszerint: „az általam készített Seidlitz-por minden katulyja hasonló készítményektől megkülönböztetéstől saját védjegyem és aláírással van ellátva.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt. Használati utasítás minden nyelven.

E porok rendkívüli s a legtöbb esetben bebizonyult gyógyhatásuk által minden eddig ismert házi szerek között tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; mint azt sok ezer a császári birodalom minden részeiből kezeinkhez küldött hálá-iratok a legrészletesebben tanúsítják, hogy e porok rögzött szorulásoknál, emésztetlenség, gyomorhővénél, továbbá görcsök, vese és ideges bajokban, szivdobogásnál, idegesség okozta fűfűzés, vértolulás, csúszos fogfájdalomnál, végül hysteriára, bűkőrra és huzamos hányásra hajlamlnál a legjobb sikerrel alkalmaztatnak, s a legtöbb gyógyhatást eredményezték.

Valódi minőségben kapható:

Kolozsvárt: Binder K., Wolff J., dr. Hintz György és Engel J. gyógytárai-ban és Karvázy József kereskedésében. (133) (23—38)

Dézen: Krémer Samu.

Dévan: Lengyel Gergely, gyógyszer.

Beszterczén: Szongott György.

Brassóban: Jekelius Nándor, gy. Schneider F.,

Eremias Döme.

Maros-Vásárhelyt: Bucher M.

N.-Szebenben: Müller K. gyógyszer, Sill Mihály.

Kóhalmon: Nagelschmied öv.

Krassóban: Bártok Sándor.

M.-Ujvárt: Ujváry Sándor gyógyszer.

N.-Váradon: Janky Antal, Kiss Samu.

Segesvárt: Teutsch J. B.

Szászsebes: Binder F., gyógyszer.

Szászváros: Spech Gusztáv, gyógyszer.

Szerdahelyt: Schimert F., gyógyszer.

Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi czégeknél létezik még ezen kívül:

A norvégiai Bergen városból való legtisztább és leghatályosabb

valódi Dorsch-halmájzsir-olaj.

Ára egy üvegnek 1 frt.

Min⁴n üveg, más halmájzsir-olaj-fajtól leendő megkülönböztetés végett védjeggyel van ellátva. A valódi Dorsch-halmájzsir-olaj mell és tüdő-bajoknál, scrophulus és rachitis betegségekben legjobb gyógyhatás al van; meggyógyítja a legelidültetebb köszvény- és csúzbajoknál, valamint az időségi bűrküteget. Ezen legtisztább és leghatályosabb halmájzsir-olaj faj a Dorsch-halaknak leggondosabb egybegyűjtése és kiválogatása által nyertetik, és általában semmi vegytani kezelés alá nem vonatik, hanem a bepecsételt eredeti üvegekben lévő folyadék épen és ugyanazon állapotban van, mint az közvetlenül a természet által nyújtott.

MOLL A., gyógyszerész és vegyész Bécsben.

LEGUJABBAN MEGJELENTEK!

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt

k a p h a t ó k:

A magy. kir. curiának mint semmitő és legfőbb ítélőszéknek határozatai.

A polg. t. rendtartás (1868. 54. t. cz.) §§-ai szerint. Összeállította HERCZEGH MIHÁLY. Ára 1 frt 60 kr.

A telekkönyvi törvény gyakorlati alkalmazása.

2-dik, Erdély telekkönyvezésére való tekintettel átdolgozott és bővített kiadás. Irta FIEDLER IGNÁCZ. Ára 2 frt.

Az állam igazgatás és igazgatási jog alapvonalai

folytonos tekintettel Angol-, Francia- és Németország törvényhozása- és irodalmára. STEIN LÖRINCZ után s hazai viszonyainkra és törvényhozásunkra való utalásokkal KANTZ GUSZTÁV által. Ára 5 frt.

Döntvénytár.

A magyar kir. curia elvi jelentőségű határozatai. Negyedik folyam. Ára 2 frt.

A Szent-István koronaországainak népessége

a területek, lakviszonyok és házi állatok kimutatásával. Az 1870-ben végrehajtott számlálás eredményei, s egyéb hivatalos adatok alapján összeállította Keleti Károly. Ára 50 kr.

Tanítók könyve.

Rendszeres kalauz a nevelés és tanítás vezetésére, a népiskola tantárgyainak kezelésére, s a tanítóknak az irodalom terén való haladásra.

Irta BÁRÁNY IGNÁCZ. II-dik kiadás. Ára 2 frt.

A kik sorsunkat vezérlik.

Regény, írta b. HORVÁTH MIKLÓS. Ára 1 frt.

Magyarország függetlenségi harcának története 1848 és 1849-ben.

Irta HORVÁTH MIHÁLY. II. kiadás. I. kötet. A teljes munka ára 12 frt.

Utazás a Balt-tenger vidékein.

Irta HUNFALVY PÁL. Két kötet. Ára 4 frt 60 kr.